

- تماشای نورد
- به کوشش و ویرایش: تقی اکبرزاده
- انجمن تئاتر و دفاع مقدس، ۱۳۸۱

امروزه تئاتر جنگ نیز همانند هر گونه‌ی دیگر تئاتری نیازمند بررسی روشمند و پژوهش نظام‌مندی است. آنچه از پیشگفتار کتاب برمی‌آید نشان می‌دهد که در رسیدن به این هدف از روش شناخت لایه‌ای استفاده شده است، روشی که در آن موضوع به عنوان لایه‌ای مطرح می‌شود که برای نیل بدان باید از لایه‌های بیرونی عبور کرده و در نتیجه برای شناخت تئاتر جنگ باید نقطه آغاز را گستره‌ای وسیع چون تئاتر مقاومت دانست. اولین همایش پژوهشی تئاتر مقاومت که در سال ۱۳۸۰ برگزار شد، اساساً هدف خود را در دو واژه «انقلاب» و «جنگ» خلاصه کرد، دو اتفاق بزرگی که تاریخ به اهمیت و بزرگی آن شهادت داد. در انتخاب واژه مقاومت، تئاتر انقلاب و در معنایی گسترده‌تر تئاتر سیاسی یعنی تئاتر در انقلاب و تئاتر در جنگ مدنظر قرار گرفت. و واژه‌ای که می‌توانست هم جنگ و هم انقلاب و هم سیاست را پوشش دهد، واژه مقاومت بود. بنابراین با توجه به موضوع پژوهش، گستره‌ی همایش محدود نگردید تا زمینه‌ی لازم جهت بحث درباره مفهوم تئاتر مقاومت فراهم گردد. به علاوه در این همایش به بحث درباره تئاتر مقاومت در جهان نیز پرداخته شد. در واقع می‌توان گفت که بررسی علمی انقلاب و دفاع مقدس در بحث تئاتر یکی از اهداف این همایش بوده است.

آنچه از پیشگفتار کتاب برمی‌آید، در بخش انتشارات، ۳ مجموعه کتاب منتشر می‌شود. مجموعه پژوهش‌های تئاتر مقاومت که دربردارنده بررسی‌ها و پژوهش‌هایی است درباره‌ی زمینه‌های مختلف تئاتر مقاومت که مقالات پژوهشی به تفکیک گونه‌های تئاتر مقاومت منتشر خواهد شد و کتاب حاضر نیز جلد اول از این مجموعه است. مجموعه منابع تئاتر مقاومت که دربرگیرنده اطلاعات منبع‌شناختی منابعی است که پیش از این درباره‌ی تئاتر مقاومت منتشر شده است. جلد اول از این مجموعه با عنوان چالش در پرده: کتاب‌شناسی تئاتر جنگ منتشر خواهد شد. از عناوین دیگر این مجموعه می‌توان به نمایشنامه‌شناسی ایرانی جنگ و نمایشنامه‌شناسی خارجی جنگ اشاره کرد. و مجموعه گزیده‌های تئاتر مقاومت که دربردارنده گزیده‌ی متن مطالبی است که پیش از این به شکل پراکنده منتشر شده است. این مجموعه با هدف ساماندهی بررسی‌ها و پژوهش‌های پیشین درباره‌ی تئاتر مقاومت و در دسترس گذاشتن آن جهت تسریع در برنامه‌های پژوهشی آینده است.

مقالات ارائه شده این جلد شامل:

- مفهوم تئاتر مقاومت و نسبت آن با تئاتر سیاسی / دکتر قطب‌الدین صادقی در این مقاله‌ی صادقی با اشاره به تفاوت‌های تئاتر سیاسی با تئاتر مقاومت، تئاتر سیاسی را ناشی از تضادهای درون جامعه و به دیگر سخن یک جنگ ایدئولوژیکی دانسته و بر این باور است که تئاتر مقاومت ارتباطی به تئاتر سیاسی نداشته و هدفش تنها ایجاد وحدت و یکپارچگی است. همچنین وی با بیان جنگ در تعریف تدافعی و تجاوزکارانه معتقد است در جنگ‌های تجاوزکارانه یک کشور با انواع توجیه‌هایی به کشور و سرزمینی دیگر حمله می‌کند که در طول تاریخ تنها مورد تأیید کشور مهاجم بوده است. وی امیدوار است که بتوان تئاتر مقاومت را با تئاتر انتقادی پیوند زد، چرا که آن وقت می‌توان تماشاگرانی را داشت که بتوانند در وقایع دخالت و صاحب‌تفکر تحلیلی شوند. داریونو و تئاتر سیاسی از بهروز غریب‌پور، نمایش ناب از داوود کیانیان، تأویل درون‌نمایه‌ی مقاومت در چند اثر نمایشی مدرن، از دکتر مصطفی مختاباد، تئاتر مقاومت در لهستان با نگاهی به آثار تادئوش کانتور و یوزف ژاينا از نصرالله قادری، مقاومت در تئاتر از فرشید ابراهیمیان و در انتها نیز نمایه‌ی نام‌ها بخش دیگر کتاب را تشکیل داده‌اند.